

Latweefchu Awises.

Nr. 15.

Zettortdeenâ 9. Aprili.

1859.

Awifchu sinas.

Kreewufemme. 1858tâ gaddâ 77 daktera fungi un 47 us to ismahziti wihri 13 tuhft 507 behrneem bakkas (pakkas, bakkes) eepohtejufchi un no scheem tikkai 178 behrneem bakkas naw labbi isaugufchas. Arri Kurfemmê fahkufchi ja unektus ohtru reisi pohteht, jo — kâ Awises 1858 Nr. 35 effat lassijufchi — tas gan jadarra, ja no bakku breefmigas fehrigas pawiffam gribb. isfargatees. 1858tâ gaddâ Dohbeles, Wentspils un Baufkas aprinki 3207 jaunektus no 12 lihds 17 gaddeem pahropohtejufchi. Tiklai peeziimts septindeesmit un feschem jaunekteem ohtru reisi pohtetas pakkas naw augufchas, bet 1750 tahs brangi isaugufchas. Nu schee drohschi, kâ fchi fehriga teem ne warr wairs peelipt. Redsi, zil teizama fchi leeta. Tad nu mihlee nowadda preekschneeki un wezzaki, gahdaject un dsennatees paschi, kâ juhfu jaunekki taptu pahropoheteti.

Kaufas kalni. Muhfu karra-spehks tur paschâ gruhtâ seemas laikâ un wissuleelafôs kalnôs gruhti isdarbojees un isdewees tur eektuht, kur Tscherteffu leelafais waddons un muhfu niknakais eenaidneeks Schamils sawu perrekkli kâ ehrglis augstôs kalnôs eetaifijis Bedenes zeemâ un tur sawu karra-spehku fakrahjis. To nu effoht aplenjejufchi un to nu spaidoht taggad tâ, kâ zerre winnu tur isdsiht no sawas stipras weetas, kur drohschi bij flehpees. Schamils sawu sehdekkli Bedeni eetaifijis paschôs leelôs kalnôs, kur gruhti pee-eet. Te winsch wiffadi stipri apzeetinajees un flehpees ar 6 tuhft. karra-wihreem un 6 leeleem-gabbaleem. Kaut nu gan kôhti dsifsch sneegs tais augstôs kalnôs krittis, tad muhfu Generals Jewdekimows 5tâ Webruari ar sawu karra-spehku pa dsifku sneegu, stahweem kalneem un dsifkham eeleijahm puhledamees tomehr laimigi uskaphis us teem kalneem, kas kahdas werstes no

Bedenes un tâ no pakkas un preekschas to aplenjejis, kâ nu scho Schamila stipro weetu warr aphegereht. Pa tam zitti no scheem nikneem kalna-landim, Schuweefchi, kas Keiseram gan bij jaw padewufchees, bet ne klausija, redsedami kâ nu flikti buhs, ar sawu waldineeku nahkufchi un muhfu Keiseram swehrejufchi.

Krimme. No Weodosias ohstas raksta, kâ tur taggad tahds maktigs filku bars juhâ atnahjis, kâ simteem gaddeem ne effoht redsehts, un swejneekem leela laime bijufe. Swejneeki us 9 beedribahm famettufchees kohpâ un isweijufchi kahdus 7 milj. filku. Gesehkoht dabjujufchi 10 rubl f. par tuhftoti, pehz nokrittis us 2½ rubl. tomehr 20 tuhft. rubl. swejneeki pelnijufchi. Tad zitti nehmuufchi tohs eefahlit un muzzi (kur 1 tuhft. eefschâ) isdewufchi par 8 rubl. un arri kahdus 30 tuhft. rubl. ar to effoht pelnijufchi. Schee nabbagi karra laikâ pohsta deesgan zeetufchi; tamdeht firsnigi japreezajahs, kâ nu Deews tik schehligi tohs apdahwinajis.

No Behterburgas lihds Dpfskai nu brauz pa jauno dselses-zekku 257 werstes un labbi eet, bet dahrgi effoht jamakfa. Rattôs pirmâ plazzi jamakfa 7 rubl. 71 kap.; ohtrâ 5 rubl. 78 kap.; treschâ 3 rubl. 21 kap. Par 1 awi jeb jehru ko wedd, jamakfa 1 rubl. 28½ kap.; par juhku jeb tekku 2 rubl. 57 kap.; par sirgu jeb gohwi 7 rubl. 71 f. par ratteem ko usleek 15—20 rubl. f.

Arkangelê pee Baltas juhraz isgahjufschâ gaddâ labba andele un wairak fuggu bijufchi, ne kâ Rihgâ, prohti: 1738 atnahkufchi un 1721 aisgahjufchi, jo Rihgâ 1858tâ gaddâ tikkai 1640 bij atnahkufchi un 1646 isgahjufchi.

Londone. Tur gan effoht kohki seedôs bijufchi, bet nu us seedeem uskrittis sneegs un itt labbi fallis, tâ kâ nu brehz un waid.

Neapele. Taggad lassam Uwises, ka Nehnisch attal flittaks palizzis un peezi gudri dakteri spreedusch, ka weffels ne warroht palitt. Rai tik taifahs mirt!

Wahzsemme. Scho reisi ar ihseem wahrdeem warr isteikt kà taggad eet ar to leelo nemeeru un gaidamo karru. Stahw tàpat kà bijis. Runna par meeru un darbojahs fameerinaht tohs fanihkuschus — bet taifahs un taifahs us karru. Kleeds kà miljoneem jatehre ta nauda, un ne sinnoht kur tohs graschus wiffus us to sagrahbt, ka kulla palischohht tulfcha, pirms ne ka karsch un kauschanahs fahkuschees, bet to meeru derreschanu ne dsenn us preekschu. Spranzis sawus saldatus munstere Parisè, Gistreikeris tuhda arri Wihne! Masais Sardinjeris stary leeleem eetaifijees, kà kurts tik steigshus papreeksch un pa karra pehdahm ween turturahs, dsennahs nemeeram pakkat un naw kluffinajams. Ar sawu bassi, kas atskann pa wiffu Italiu, mohdina un muffina wiffus dumpineelus un nemeera laudis, lai tik zekahs prett Gistreikereem. Arri jau faskrehjusch, dauds tuhkt. Schabdi tahdi, wiffuwairal jauni laudis un rasbaineeft, kas zerre karra laikà palait wiffus sawus kahrumus, — un pahr Sardinias rohbescheem nahkusch. Tè usnemti un karra pulkòs salitti, bet waldischanai nu tihri krusht ar tahdeem behgkeem, kas ne gribb klaufight un no meera neko ne gribb sinnaht, bet tiklai brehz pehz karra un dumpja!! — Leelee waldineeki pa tam stipri pee tam darbojahs, wiffu us to fataifht, ka warretu fanahkt, — kà nu fakka Bahden-Bahdenes pilfatà Wahzsemme, nemeeru fahlibsinahht. Zerre gan ka Maija mehnesi tik tahku buhschoht to leetu waddijusch, tomehr pasaule ne gribb tizzeht, ka ta fanahkshana (Kongresse) isdohfees. Napoleons tik tà wilzinajohht to leetu tamdeht, ka us karru wehl naw ihsti gattaws, jo gan ne bij dohmajis, ka tik dauds to pasaulè irraid, kas karru ne gribb un tamdeht tam taifahs par prettineekem. Ja gattaws buhschoht, tad karru fahks, woi zitti gribb woi ne gribb. Tà melsch — bet ne-weens skaidri ne sinn teikt. Gulerderis gribb lai eenaidneeki atajina un atlaisch karra-spehku; bet

Gistreikeris fakka, gribboht gan, bet lai tik Sardinjeris, nemeera zehlejs, papreeksch atlaisch sawus saldatus, tad arri pats tà darrischohht. Sardinjeris turprettim fakka, ka lai to daru, ja leelais Gistreikeru karra-spehks pee manneem rohbescheem! Sardinjerim wehl leela firds, jo skattahs atpakkat us Sprantschu rohbescheem, kur kà pehrkona mahkoni sawelksh Napoleona spehks, kluffu, bes kahdas wehtras. Sardinjeru pohsta mahkoni sibstinadami un ruhkdams taifahs ar winneem saweentees un tad Gistreikerus faspert. Bet woi tad stiprais Deews tahdu wehju sawa laikà ne fuhthsh, kas aisdshs weenu un ohtru un meerigu laizina dohs?

Parisè nu fanahkusch to 6 waldineeku weetneeki un fahk spreest par Moldawu un Walakaju. Turks gan teizis, ka ne gribboht to Kousu apstiprinaht par abbeju semmu waldineeku, tomehr wiffi zerre, ka padohfees zittu waldineeku prahtam.

S—3.

• Wihges kohks.

Wihges kohku lassitajs gan wehl naw redsejis un warrbuht arri ne redshs, ja ne tohp us dauds flitaku semmi ne muhsu Kursemme irr, woi ja ne peeet Wihgà pee kahda no teem leeleem dahrsneekem un luhds lai winnam glahsu-nammà rahda tahdu kohku. Bet wihges paschas warr dabbuht pirkt turpat, kur datteles dabbohn, un gan Kreewu prezineeki, gan ir Schihdi nehfa winnas aplahrt pahrdohschanai. Tomehr lassitajs ihstenu wihgu isflattishanohs ne fanems pee tahm schahwetahm, kahdas tahs kad nonemm winnas no kohkeem, — un redsoht auglu kahdu, ahrypuffè gaudrihs melnu un feijà kà leelam bumberam, un eekshpuffè mihlstu, — warrbuht ne tizzeht ka tè winnam preeksch azzim irr wihge. — Bet lai nu scho augku augshanu un augumu wehl labbafi saproht, — irr jarunna papreeksch no winnu seedeem; un lai tohs seeduš saproht, — irr jaskattahs lassitajam us teem seedeem, ko par zuhku-peenu seedeem sawu, un ko gan itklatr behrns pasihst. Zuhku-peene noseedejusi, rahda sawus fehlla graudinus, kas, kà kahrtini ar smalku spalwainu krohniti appalschà ka pee-augu

ſchi paplahnâ dibbenâ. Behrni daſchüreis ar ſcheem johkodamees, puhſch wirſü, un raug — fehklinas atſchkirrahs un aiſeet wehjä lâ pellawas, un lâ ar ſpahriſcheem labbi tahtu. Dibbenu ſcho, us ko papreekſchu tee ſihli ſeltani ſeedini, puddurâ kohpâ bija, — un tad ſchee ſpahrnaini fehllu graudini, — fauz par ſeedu = dibbenu. Un tahdâ feijâ wehl daſchas zittas pukles un ſeedus reds; jo tahdâ irr arri truhkuma ſahles, mauraggas, lehpaſ u. w. z. Nu nemmat preekſch azzim zittus tahdus ſeedus; nemmat dadſchu ſeedus. Schee lâ appaſch bikkeris ſaliktâ no dauds ſwihniſcheem, kam aſſas ahkites, kaſ lehti peekerrahs pee drehbehm. Schê nu eekſchâ ſeedi maſini, un katrs ar fehliu, eeflehgti tai appatâ bikkeri, tâ lâ tik maſumâ ar ſaweem ſarkaneem galliſcheem iſtecepjahs us ahrpuſſi. Dadſchus eekſattoht gan jumâ ne nahze prahtâ tur eekſchâ paraudſiht, kaſ tad tur irr appaſch teem ſeedineem dibbeni. Bet nu ſeedu dibbens irr lâ meeſains pee daſchahm dadſchu ſortehm, un ja mehgina to baudiht, atrohn ka tur gan lâ ſaldumâ eekſchâ. Nu ſchis ſaldumâ gan naw tahds lâ wihgehm, — bet tatſchu taſ mahja jo labbi iſpraſt, lâ eet ar wihgehm. Wihge eekſahumâ irr arri tahdâ ſeedu feijâ, lâ dadſcheem irr, bet ſeedu bikkeriſch ſeedu laikâ pat ir tâ ne atdarrahs lâ pee dadſcheem to reds, — ne, bet ſa-aug itt pawiffam tâ, lâ ſeedi paleek eekſchâ tai bikkera appakumâ, — un lâ buhtu taſ ja-uſgreesh ar naſi, ja gribb redſeht tohs ſeedus, kaſ tur eekſchpuſſê. Tapehz arri ſalka no wihges kohka, ka wiſch auglus neſs beſ ka ſeed; un itt tikpat arri ſalka: tee augli nahk redſami, pirms lappas iſauguſchas, jo wihge fleppeni eekſchâ eekſch ſewim ſeededama, ſawâ leelumâ, augumâ un iſklattichanohs gandrihs itt tahda patte lâ kad palikkufi par pilnam gattawu augli. Schahs ſeedu galwinas mettahs Janwara mehneſi; — preekſch Leeldeenu irr ta paſlehpta ſeedeſchana, un kad ſchi pabeiguſi tad, ka pee zitteem kohleem daſcheem, lappas iſplaukſt un ar teem lihds augli mettahs. Ja tad pa Leeldeenu reds wihges = kohku puſchotu ar lappahm, tad gaida no ta arri gattawus augtus, jebſchu wehl naw taſ laikâ, tur augti

mehds buht gattawi. Un tad arri kohks, kam jaw pa Leeldeenu irr lappas, ſtahw par dauds trefnâ ſemmê, un irr jehli audſis, — jo wihges kohkam waijaga ſaufas bet irdenas ſemmes. Un tâ nu gan ar tahdu kohku warreja lihdsinaht Iſraëka laudis, lâ muhſu Kungs Kristus to darrijis. Luhl. Ew. 13, 6—9. S. R—U.

Besdeliga.

Kâ beſdeligai ar ſkreeſchanu weizahs, kahds kungs Antwerpes pilſatâ iſprohwejis. Schis putniu wiſna perreklî nokehriſ un tam aſti nogreſiſ, to ſullainim eedewe rohkâs, tam pawehledamâ, to us Genti aiſneſt un tur riſtigi noteiktâ laikâ palaiſt waikâ. No Antwerpes lihds Genti buhs kahdas deſmits juhdses; jo ugguns ratteem, ſcho zekku ſkreenoht, iſeet lihds diwahm ſtundahm. Ap to norunnatu laiku patâ kungs noſtahjahs pee beſdeligas perrekta, pulkſteni rohkâ turedamâ, un redſi, tik diwipadeſmits un puſ minutes tam bija jagaida, kamehr beſdeliga atſkrehjuſi atkal eelihde ſawâ perrekli. Tad taſ irr putniſch weegls us ſkreeſchanu! Ja taſ tâ pilnu ſtundu ſpehtu ſkreet, tad ſchâi laikâ kahdas trihsſimts feſchdeſmits werſtes noſkreetu. G.

Wiſſjannaka ſinna.

Awisês jaw melſch, ka Giſtreikeris Sardinjerim karu nu jaw effoht peeteizis!! Wehl to ne gribbeja neweens tizzeht, jo ta ſinna bij nahkuſe no Turines, tur wiſſadu wallodu gudro. Bet nu arri Londones Awisês ſahl ſtahſtiht, ar Telegrawi ſinna no Italias atſkrehjuſi, ka effoht teeſa gan!?! Klaidraki to leetu iſklauſinajuſchi dabujuſchi dſirdeht, ka no Giſtreikeru waldischanas gan wehl ne effoht tâ darrihts, bet ſchis deenâs gan warroht gaidiht, ka Giſtreikeris karu peeteiſ; jo ſchis ne tizzeht, ka meera paſargaſchana warr iſdohteſ. Giſtreikeru karu-ſpehks un leetas gattawas un ne gribboht gaidiht un eenaidneekeem laiku doht arri wiſſu gattawu ſataiſiht, lai tad ar wiſſu ſpehku tam warretu uſkriſt. Spranzis ſchis deenâs nu gan atkal iſlaidis leelu grahmatu un teizis, lai ne biſtſahs Wahſem-

neeki, jo karru ar scheem ne gribboht. Gribboht til-
kai Italiã wiffu tà eetaisih, ka tè fajulfschana bei-
dsahs un laudis labbaki warretu dsihwoht. Bet
Napoleonam ne gribb tizzeht, un ir Wahzsemneeki
nu fahf karru-leetas fataisih. Zittãs Awisës dsir-
dehs kas nu ihsti buhs. C—3.

• Pawaffara dseefmina.

- 1) Slapja seema jaw us gallu tschahpa,
Bambales jaw feim garx semni rahpa;
Stabrks arr garx dibkeem lepmi staiga,
Mescha putni wiffi purwjos slaiga.
Zilwesk, preezajabs ar mudru prahf!
Zibruls fauz: „Nu pawaffars jaw klahf!“
- 2) Saimneeks jaw nu rudfsichus apskatta,
Leclais puifis arllu preekschã statta,
Gzeschahm nu tappus kreetni taifa,
Grohschas, pinneklus no wadscha raifa;
Jo winsch preezajabs ar mudru prahf:
Zibruls fauz, ka pawaffars irr klahf.
- 3) Siringalwis arr' preekã galwu kratta,
Ganniasch grahamtu pee mallas statta,
Sataif' fulli — tauri — fateel wihfes,
Labbdeenas jaw nemu no skoblas Libses;
Jo winsch preezajabs ar mudru prahf
Par to, ka nu pawaffars irr klahf'.
- 4) Drawneeks walkam taifa bischu kohkus,
Dahrsneeks lezjelkeem nu wehsin' lohkus,
Sawam puifim dahsa gallã rahda,
Lai tur scho un to jaw eekschã stahda.
Zestreen bitte jaw ar mudru prahf
Preekã duhz: „Nu pawaffars irr klahf!“
- 5) Skoblmeisters, kas til par seemu mahza,
Preezajabs, ka pawaffars atnahza;
Bet, kas wiffu gaddu behrnus skobla,
Tam til ihfus preeklus schis eefohla,
Kad ar lihgsnu, mundru putna prahf
Zibruls fauz: „Nu pawaffars irr klahf!“
- 6) Wiffi preezajabs, ka Deewas nu taifa
Siltu laif' un pumpurfsichus raifa,
Ka nu seemas subrahm gallu darra,
Zilwesi un putni dseedabt warra
Ztt ar lihgsnu, pateizigu prahf:
„Paldees Deewam! Pawaffars jaw klahf!“

C. F. S.

Sluddinaschanas.

No Dohbeles pagasta teefas teel wiffi tee, kas fa-
was praffischanas pee tabs konkurses mantas ta islikta
faimneeka tabs zittfahrigas M u h r u m u i s c h a s tagga-
din J a u n - S e f f a w a s **Zihleu** mahju, wahrda
J a n n a D i m s a eeksch to wifswehlaku noliftu isflehg-
schanas un usdohschanas terminu peeteifuschees un fa-
was praffischanas riktigi peerahdijufchi, usazinati, pee
saundeschanas fawas praffischanas scheid tanni 19. **Maiji**
f. g. peeteiftees un wehrã nemt, kas tablaki eeksch schis
leetas pehz tiffumeem tiks isdarrichts. 2

Dohbeles pagasta teefa tanni 18ta Merzi 1859.
(S. W.) Teefas wezzakais **H. Thielmann.**
(Nr. 233.) Teef. skribw. **Kah.**

No Dohbeles pagasta teefas tohp wiffi parradu
deweju un parradu nehmeju ta islikta **P e h t e r w a l d e s**
Straiju mescha-farga **J n d r i k k a L e h p a**, — par furra
mantu parradu deht konkurse spreedta, — usazinati ar
fawahm praffischanahm un peedohschanahm, — diwju
mehneschu starpa un wifswehlaki eeksch to noliftu isflehg-
schanas un usdohschanas terminu tanni 14ta **Maija**
f. g. lihds pullsten 3 pehzpufdsdeenas scheidtan peeteif-
tees, ar to peedraudeschannu, ka wehlaki tee parradu de-
weji netiks wairs klausiti, un tee parradu nehmeji ar
dubbultu malfu tiks strahpeti. 3

Dohbeles pagasta teefa tanni 18ta Merzi 1859.
(S. W.) **H. Thielmann**, teefas wezzakais.
(Nr. 229.) **Kah**, teefas skrihweris.

Us pawehleschannu tabs **Reifera** Majestetes, ta pat-
waldineeka wiffas Kreemu walsts u. t. j. pr. tohp no Zel-
gawas pilfsata Magistrates teefas, us to ihstenu manti-
neeku ta nomirruscha sullaina **Kahrla Kaspera** **Neu-**
mann subgschannu wiffi tee, kam kahdas taifnas parr-
adu-praffischanas pee tabs mantas schi nomirruscha **Kahrla**
Kaspera Neumanna buhtu, — usazinati, lihds 31mo
Juli deenu f. g. pee Zeligawas Magistrates teefas pee-
teiftees un fawas praffischanas skaidri pehz liffumeem
peerahdih; ja ne, tad isflehgs schahs parradu-praffi-
schanas us to gruntes-gabbalu Nr. 97, kas stahw Zel-
gawas Zschajã pilfsata -kwartali, furra parradi eeksch scho
usazinaschannu ne irr lihds eeflehgti; — jo pehzak, kad
ta wirfu teikta 31ma Juli deena f. g. buhs pahrgahjuse,
tad neweens parradu praffitajs wairs netiks peenemts,
nedf klausihets, bet tahdus par wehlu peeteiftus parradus
uslublohs kã isdissichus. 3

Zeligawã Rahthufi tanni 24ta Merzi 1859 Nr. 1871.

Leepajã lihds 4. April atnahf.: 28 fuggi un isgabh. 27. Ribgã lihds 4. April atnahf.: 63 fuggi un isgabh. 14.

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernements aughtas waldischanas puffed: Collegienrath **G. Blae**se, Censor. Zeligawã, tai 7. April. 1859.

No. 57.

Uwifchu

Basnizas

Nr. 15.

peeliffums.

sinnaſ.

1859.

Zaunas sinnaſ.

No Drehsdes pilſſehta ſchaj pãſchã ſeemã
grahmata irr atnahluſi, ko draugs ſawam draugam
raſſtijis. Lai tas ſawu grahamtu ſchurpu naw lai-
dis ar to ſinnu, ka Uwifſe eeleef, tomehr, ta lee-
kãhſ, mums grehts ne buhs, zittas ſinnaſ no tahs
iſraſtiht un laudim ſinnaſ doht, jo wairaf ta-
pehz, ka ſchi grahamata muhſu mihtã Latweeſchu
wallodã ſaraſtita, un arri weenam ohtram preeks
buhſ to laffohht. Tur ta raſſtihts: Rahdã jaukã
deeninã agrumã Juhli mehneſcha beigumã aiſbrauzu
ar ugguns-ratteem no Drehsdes. Tu pats ar ug-
guns-ratteem deesgan jau effi brauzis un ſinni, kaſ
ta par nahwigu braukſchanu; dohma, ka ar putnu
pahrneem aiſſkroen prohjam. Laikam tee arri tahdi
paſchi ratti bijuſchi, ar kurreem Elijaſ uſ debbeſim
aiſbrauze, tiklai ka winſch no Gageleem tikle pa-
waddihts; bet pee teem ratteem, ar ko mehſ paſau-
les behrni brauzam, pats elleſ-ſwehrs teef preek-
ſchã juhgtã, kaſ elſdamſ un ſchnahdamſ paſauli
ar mums iſſkraidã. No ta nu parautſ, eſ weenã
deenã iſſkrehju wiſſu Salkſchu ſewmi no rihta lihds
wakkara puffei. Daudſ pilſſatũ un zeemũ eerau-
dſiju, bet no teem nelo ne ſinnu ſtahtihht; jo nammi
lauki, meſchi, kalni, til ko azzim rahdahſ, tuhdat
attal iſſuhd! bet til daudſ warreja nomanniht, ka
Salkſchu-ſemme, lai gan maſa ſemme, tomehr jauka
un augliga ſemmite irr, un jebſchu tur arri ne teff
peenſ un medduſ, kã Ranaãnaſ ſemme, tad tur
teff papilnam — alluſ, un jo tee duhmi, kaſ teem
ſimts pabrihku ſkurfſteem uſkãhpj uſ augſchu, no
mirreem un aloeſ zeltõhſ, tad gan warretu ſãzzihht,
ka pa wiſſu ſemmi jauka ſmarſcha irr. — Ta wee-
nã ſtreeſchanã aiſſkrehju Bambergã pilſſatam gar-
ram, fur til daudſ ween eeſkattijõhſ, ka tur wai-
raf baſnizu ne kã nammu, un wairaf tohrnu ne kã

baſnizu. Tãpat arri no Erlangã ne ko ne redſeju,
kã pahru ſtudentu mizzes, paſchũ ſtudentuſ ne
redſeju, pahreeku ahtri garram ſkreedamſ. Nirn-
bergã apſtahjõhſ un ittin preezigſ biju, ka nu attal
uſ ſawahm paſchahm kaſjahm wareju ſtaigahht.
Nirnberga irr jaukſ pilſſahtſ un man gauſchi patikke.
Ko tur wiſſu dabbuju redſeht! kaſ par ſkaiſtahm
baſnizahm! Zehſis, Walmarẽ, pat Rihgã ne weenu
paſchu tahdu ne redſ, kã ſchẽ kaſhdã peezaſ woi
feſchãſ! un tahdã zittã ehru-leetã no jauneem
un wezzeem laikeem wehl! Ar leelu patikſchanu ſtai-
gaju apkãhrt un preezajõhſ par wiſſu, ko redſeju! —
Bet wehl wairaf azzis atplehtu, kad uſ Minkeni
nahzu. Taſ irr tahdẽ pilſſahtſ, ka kãhninu pillis
weenſ leekãhſ buht. Dohmatu, ka tur wiſſi mei-
ſteri un ammatneeki, kaſ paſaulẽ irr, buhtu ſanah-
kuſchi kõhpã, wiſſuſ tohſ ſkaiſtuſ, no marmora
akmineem, no ſelta un ſudraba ſpighdedamũ Deewa
un zilweku nammũ uſzelt, kaſ azzis kã ſtulbin ap-
ſtulbo. Jau dohmaju, ka Bahbeleſ jeb Niniveſ
pilſſatu buhtu pahſtattihtſ, bet taſ brangãis Beieru
alluſ man atgãhdinaja, ka kaſhdã muhſu laika
pilſſatã mittu, fur Gambriana Deewam tohp kal-
pohtſ, kã zittãhrt Baãlam kalpoja. — No Min-
kenes ſawu zellu nehmu uſ Salzburgu, wehl kaſhdu
labbu paſauleſ gabbalu ar to elleſ-ſwehru noſkree-
damſ, bet tad attal, kã pa laikam eeraddiſ, ar
mihtem ſirdſineem braukdamſ, — un taſ man lab-
baki patikke. Kad lihds ſchim zilweku darbuſ biju
apbrihnojiſ, tad nu Deewa darbuſ dabbuju apbrih-
noht; jo nu eſ tahdã ſemmes ſtuhri atnahzu, fur
kalnũ pee kalna ſtahw, ta kã daudſ juhdses warr
braukt, bet tihrumu jeb klaijumu ne dabbu redſeht.
Un kaſ teem par kalneem! Tee irr zittadi, kã tee
kalni muhſu puffẽ. Saleezi deſmitſ Ahſchu- un
deſmitſ Gaifakalnuſ kõhpã, un taſ tee ne weenu

no scheem kalneem ne aisfnehgs wehl nei lihds puffei. Tee arr ne stahw pa weenam, bet pa simteem weens pee ohtra sakrauti, kà juhraß wißni noskattami, kad kahda auka tohs no dibbina uskrattijusi un dauds tuhstoschu pehdu augstumâ usmehtajusi, un tee nu par almineem apzeetinajuschees, zitti kà leelas pilis, zitti kà plaschi Deewa nammi, zitti kà milseni, ar afminu brunnahm apjohsti, zits pee zitta kà rindes stahwedami. Bet tahs irr zittadas pillis, ne tahs, kur laizigi kehni mahjo, tee irr zittadi Deewa nammi, ne pat Minkenè un Nirnbergâ redsejis; schè Deews ar spehku saweem zilweku behrneem sawu Deewa gohdu fluddina, un ja tee ar aufim arri wianna wahrduß tur ne fadsird, tad tomehr ar azzim jo wairak wianna leelus darbuß reds. Tee arr irr zittadi milseni, ne kà Goliads, kas scheem nei lihds papehscheem ne snehdse un lepns pagans bija, bet schee irr Deewa fullaini, kas nekustedami stahw, us wianna pawehleschanahm gaididami. Turklahst wehl tee uhdeni, kas no kalna awoscheem attekf, zitti ar makti zauri laudamees zaur flintim un radsehm, zitti pa dauds simts pehdahm nogahsdamees leiã, kur ar zitteem tekfoscheem uhdeneem sawauzahs, jeb jau gaisâ-puttâs isuhd. Kà tas wissapfahrt riß un skann un trizzina! Tee irr kà pulksteni, kas deewabihjagus basnizehnus schinnis Deewa nammds swannidami faaizina kohpâ! Un kad Deews nu wehl sawu fauliti pah wisseem scheem kalneem un wiannu ar sneegu apflachteem wirsgalleem leel spihdeht; tad dohmatu, it ka tee ar seltu un sudrabu buhtu aptaisiti! Ak, ka man firds augstaki un augstaki pazehlahs, wissus schohs brihnumus redsoht! No swehtas bihjaschanas pahrnemts, assarahm birsoht, rohkas falikku kohpâ un ar Dahwidu isfauzohs: „Zil leeli irr tawi darbi, af Kungs! Tu tohs wissus ar gudribu effi darrijs, un ta semme irr pilna tawas gohdibas!“ Tad ar dohmaju: lai schè fanahf wißi tee pasaules gudrineeki, kas sawâ lepniã paschi par deeweem turras, un lai tad wehl Deewu leeds, ja warr, — few pascheem par kaunu, un zitteem par apgrehkoschanu! — Aisnahzu tad us to jauku pilfatinu Berktessgahdi, kas starp leeleeuw kalneem paleejâ guldihts, kà smuks behrninsch sawâ schuhpliti guldihts gull. Man Betleme schahwahs prahtâ, jeb aridsan Moh-

sus sawâ schkirstinâ. Ne tahf no scha pilfatin irr esars, kehni esars nosaukts, tapehz ka Baijn kehni nam tur masa jaktspils irr, kur winsch miht, kad tur us jakti eet. Pa scho esaru ar lain isbraukajohs; bet tahda wehl ne biju redseji. Gan wairak ne kà pusejuhdses garrumâ un zettor juhdses dalku plattumâ schis esars tã no augsteem stahweem, fasleeteem kalneem irr apdohts un tã aisflehgts, ka ne weena pihlite tur ne warr zau lihst. Tiffai no weenas puffes tee kalni atkappjal un zekam weetu dohd, pa kurru warr peekul. Pa scho zekku, kà pa pascheem wahrteem ar lain eebrauzohf, man bailes mettahs; jo tur zilweks no wissas zitlas pasaules atschkirts scheetak. Jau dohmaju pa to juhru laiwinâ peldohs, k zittahrt Sohdoma un Gomorra nogrimme, un nahwes- jeb mirrou-juhru taggad nosauz; bet tur kahda Sohdoma arri Gomorra buhtu apflihtu tad to warretu redseht; jo tas uhdens schinni esa tahds skaidrs irr, ka lihds dibbenam, wissdflka weetâ, iffakru afmintinu, kas tur gull, warr dseht. Tomehr arr schè pee mallahm irr tif jauk weetinas un it ihpaschi tur, kur kehni jaktsp stahw, ka tur atkal dohma, Arkadijas semme nahzis effoht! —

Bet ar scho grahmatu man nu gan gallâ jast dsahs; tapehz nu tã kã tezzineem wehl scho to griß peeminneht, kas wairak wehrâ leekams. — Berktessgahdes aisnahzu us Salzburgu; tur at dohmaju paschâ Paradihses dahrsâ atnahzis; man tur gaddijahs, kã Uhdamam. Tiffu no tã renes isdsihts, lai gan ne sinnu, no kahda aisleeg kohka tur buhtu ehdis, ne zaur to engelî ar ugnigu sohbinu, bet zaur to pluhdu-engeli, kas leel straumehm no debbesim lifte gahstees. Tad aisb dsu us Ischeli. Kad no diweem Paradihses da seem stahwetu rakstihst, tad Salzburga pirmais Ischele ohtrais buhtu. Bet arr tur no ta pasch pluhdu-engela tiffu aisbraukts, kamehr pah jauku Traunes jeb Gmundenes esarinu pahbrau Gmundenes pilfatâ tiffu, kur taf reiß leetus apstah jahs. No Gmundenes atkal tahlafi us Linzi, ar ugguns-kuggi pa brangu Dohnawas uppi Bihni. Bet tur man dauds ne patifke. Lai gan Bihne ar saweem trißpatsmits ahr-pilfateem

bes galla leels un flaiſts pilſats, iſhti ſalkoht Keiſera pilſats, un lai tur gan irr apbrihnojami zilweku darbi redſami, tà ka ne warr beigt wiſſu apſtattiht, tad zee eedſihwotaji man ne patifke. Zee par dauds ſawam wehderam kalpo ar pahreleeku ehſchanu un dſerſchanu. No no tahdeem laudim ſazjht, kas wairak kappejas un allus-nammòs dſihwo, ne kà mahjäs, kur gan drihs ſweſchineeki irr, tiſ to ſawus paſchus behrnus paſihdami? Es tadeht, putteklus no ſawahm kurpehm nokrattijis, eemettehs ugguns-rattòs un aiſſfrehju us Brahgu. Schis irr leels un flaiſts pilſats, dauds meiſteru darbus no wezceem un jauncem laiſeem ſawòs muhròs eeſlehgdama. No turrenes es puſſzeſku ar uggunsratteem, un ohtru puſſi ar ugguns-kuggi us Glbes uppes braukdams, pahrnahzu mahjäs. Kad pehz tſchetrahm neddelahm ſawu wezzu Drehſdi atkal eeraudſiju, tad ſirds eepreezajahs, un es ſazjju pee ſewim, aſſarinu no waiga noſlauzidams: „irr tad arri jauka weetina, jaukala pahr dauds zittahm, to biju redſejis, — irr jel ta weetina, kur manni, un kas ſinn par maſu brihtinu jau, kahdà faktinà noguldihs!“ — (G...) L—

• Baſnizäs Gulantè.

Gulantè Kristus mahziba jaw ohtrà gaddu-ſimteni tiſke fluddinata; tad ſinnams tur arri dauds wezzu wezso baſnizu tàpatt pilſetäs kà us laukeem un ſtarp winnahm wehl dauds tahdu, kam nulai tiſ tohs wezrus ſwahrkus ſahk pahrtajſiht. Bet ne eima ſcheem wezceem nammineem garram pirms apluhkojuſchi, kahdi tee lihds ſchim bijuſchi; tad ar leelaku preeku redſehſim, kahdu teem taggad jaunu gohdu dohd un zil tee laudis ap teem ruhpejahs un darbojahs. Schur tur pa zeemineem un maſahm pilſatinahm wehl tahdus warr eeraudſiht, kas ar ſawu mohdigu gihmi itt kà ſweſchineeki muhju laikòs iſſkattahs: ſemmas, garras ehkas ne ar augſtu jumtu kà pee mums, bet pawiſſam bes jumta ar plakkanu ſeggu aptaiſitas. Wiſs tas nams gandrihs us puſſi dallihts. Birmaja dalka patte baſniza laudim, ohtra kas ne dauds ſemmakà un ſchauraka altara weeta. Paſchà jo ſchaura gallà prett auſtruma weens weenigs lohgs; drehſklambara durwis, tà kà pee mums, tur nebuht ne reds, weenas tiſ durwis pa wiſſu baſnizu. Sahnds augſti lohgi pehz wezgas Gohteeschu

mohdes us wakkara puſſi bees tohrnis us 4 tantehm, gallà ſtrups un tàpatt bes jumtina kà wiſſa ta ehka, itt kà tee tohrni pee wezjahm pilſehtahm, kas apzeetinaſchanas deht taiſiti, — jeb tàpatt kà Kurſemneeki warr redſeht, kad gar Wezz-Muzi brauz, kur leelkunga nams ar tahdu paſchu tohrni bes ſlihpa jumta iſtaiſihts kà arri wiſs tas nams. Tàpatt tahm baſnizahm pa augſchmallahm wiſſapfahrt tà kà zepurites uſliktas, kas iſtahlu kà kahds krohnis iſſkattahs, kas to ehku puſchko. Wezòs laikòs tahdas zepurites pee apzeetinatahm pillihm karrotajeem derreja, kur no cenaidneekem ſlehpaſh un zaur tahm ſtarpahm jo drohſchi us teem ſchahwe jeb prett teem ſawahs. Beidsoht wiſſapfahrt tahm baſnizahm wezzi, augſti kohki, kas tahs kà firmi brunneneeki ar ſawu jauku ehnu ſargadami ſargajuſchi prett wiſſeem laiku karſtumeem un wehtrahm.

Kad nu baſnizà eecimam, tad ſohti nabadſite rahdahs. Enlandeeſchi nebuht iſpuſchlotas baſnizäs ne mihl: tur nekahda altara bilde, nekahdi kruſti, nekahdas ſwezzes, tiſſko kanzele un krehſli draudſei. Bet kahdas patt kanzeles un krehſli ſchinnis wezžäs baſnizinäs? Paſchà widdus-gangi ſtahw kà kahds augſts tohrnis, kas wiſſu to weetu aiſnemem, tà kà neweena aſs ne warr altari aiſſneegt: ta irr ta kanzele, teeſcham altaram preekſchà. Mahzitaju draudſe muhſcham ne redſeja, kad tas pee altara ſtahweja. Warr gan tizzeht, jo kanzele bij treiju taſchu augſta. Paſchà ſemmakà ſehdeja dſeedatais, widdeja mahzitais luhgſchanas teikdams un paſchà augſcheja atkal mahzitais, kad ſpreddiki ſazjija. — Krehſli wehl mohdigaki. Zee pa wiſſu baſnizu iſkaiſiti, kur katram patihk, kas ſew krehſlu ſpehj taiſiht. Enlandeeſchi ſohti mihl, zlttam ne par dauds tuwu peeſtaht. Trakteeròs pee maltites tee katrs ſawà aiſdarrà ſehſchoht un tàpatt arri baſnizà. Katram namma-tehwam, ſinnams kas tiſ dauds eepſehj, ſaws ihpaſch krehſlis, kurrà wiſſi ſaſehſch, kas tam peederigi. Bet nu krehſlis ar augſteem ſahneem taiſihts, tà kà nebuht tuwaka krehſlà newarr eefkattitees. Preekſchà atkal tiſ patt augſts, tà kà tiſ ſawu kaklu ne ſteepdams ſehſchoht arri mahzitaju wairòs ne warr eeraudſiht, ſinnams kluſſa weetina, kur labbi warr duſſeht un iſſnauſtees, ja kam ſpreddikis naw par dauds pehz prahta. (Turplikam wairak.) —d.

* **Chrmigs fuhdsetais.**

Bezjôs laifôs dſihwoja kahdâ pilſatâ baggats kohp-
mannis, kam bij leela andele ar zittahm ſemmehm
wedde. Iſtabu ſeenas bija ar dahrgem papihreem
(tapetehm) iſſiſtas, un kungs un gaſpaſcha waſkaja
ſiſſchu drehbes. Stalli ſtahweja 4 brangi ſirgi
preekſch braukſchanas un weens ſchimmelis preekſch
jahſchanas. Schis bija tas ahtrakais ſkrehjeis pahr
wiſſeem pilſata ſirgeem, un Uhsedomſ*) ſauze
winnu par „wehjam lihds ſkrehjeju.“ Kahdâ deenâ
jahje Uhsedomſ us meſchu ſlattitees woi winna
prezjes jau ne atweſtu no ſweſchahm ſemmehm. Tê
ittin ahtri 6 laupitaji winnu apſtahje; weens no-
kehrees ſirgam pee galwas, ohtrs turreja leelu kahrti
preekſchâ un tee zitti gribbeja winnu patlabban no
ſirga noraut. Uhsedomſ ne buhtu ſawu pilſatu ne
kad wairs redſejis, kad ſchimmelis kâ ſibbenis ſper-
dams un ahtri ſkreedams to ne buhtu iſglahbis.

Schimmelis bij wiſezaurim balts ar puttahm
apſegts, kad wiſſch ſawu kungu us pilſatu at-
palkat pahneſſe, un ſchis apnehmahs winnu ne
kad wairs pahrdohht neds no ſewim atſtumt; bet
winnam ideenas trihs leelus mehrus auſu doht.
Bet lehti apſohliht un grubti iſdarriht. — Uhs-
domſ aiſmirſe ſchimmeli lohti drihs, un dewe win-
nam til weenu mehru auſu par deenu. Schimmelis
zaur to ahtru ſkreeschanu bija pa dauds ſaſwihdis,
ſtalli wehju un par agri dſert dabjuis, palikke ſtihws
un beidsoht akls. Winna kungs ne gribbeja wairs
us winna jaht, pirke ſewim zittu jahjamo ſirgu un
gribbeja ſchimmeli pahrdohht. Bet kad ne weens
winnu ne pirke, tad wiſſch pawehleja ſawam pui-
ſim to prohjam aiſdſiht. Lohpwiſſch ne gribbeja
ſchkirtees no ſawa wezza mahjokta, un palikke 7 ſtun-
das pee wahrteem ſtahwoht; ir par nakti pahrgulleja
wiſſch pee Uhsedomâ namma us zeeteem afmineem.
Tikkaſi ohtrâ rihtâ bads dſinne to prohjam eet.
Wiſſch eedams ohſchnaja par labbu un kreifu puffi,
woi kahdu ſalminu ne atraſtu; bet zil gan akls
lohpiwiſſch warreja atraſt!

Tai paſchâ pilſſehthâ bija pulkſtena-nams, kas
deen un nakti waſkam ſtahweja. Ikkatrs kas doh-

*) Uhsedomſ bija ta kohymanna wabrds.

maja ka winnam noteekoht netaiſniba, warreja tur
ee-eet un ſwanniht; un tuhdaſ nahze teefneſchi kohpi
un iſſpreede pehz taiſnibas. Schinni pulkſtena-
nammâ bija arri muſſu ſchimmelis eegahjis, un ke
jau allis wiſſch wiſſu ar ſawahm luhpahm aptau-
ſtiſta. Ta ſatwehre ſchis nu pulkſtena ſtrikki un to
krimſdams ſahze ſwanniht. Ne ilgi pehz tam ſa-
nahze teefas ſpreedeji; bet zil lohti iſbrihnejaha
winni pahr tahdu ehrmigu fuhdſetaju. Kad nu
winni ſcho ſirgu paſinne, un arri ſinnaja ka tas
ſawam kungam dſihwibu bija iſglahbis, tad winni
ne ſmehjehs wis pahr winnu; bet litte Uhsedomu
atſaukt un ſa:zija us winnu: Kad tas neprahtige
lohps muhs ſcheit irr atſauzis, tad mums prahti-
gem zilwekeem winnam wajaga taiſnibu iſſpreest.
Jums winnu wajag pee ſewim nemt un tâpat us-
turreht, kâ kad wiſſch jums wehl kalpoja. — Uhs-
domam nu wajadſeja ſchimmeli atkal ſawâ ſtalli
weſt woi gribbeja jeb ne gribbeja. Arri weenam zil-
wekam tappe usdohhts us tam allasch luhkoht, ka
ſchimmelim ne buhtu bads jazeefſch. Bet par weenu
paleekamu peeminu tappe ſchimmelis, teefneſchi
un Uhsedomſ eegreesti weenâ afmini eekſch ta pulk-
ſtena-namma.

Laſſitais ſazzihſ: Uhsedomſ irr pateſſi bijis zeete
un nepateizigs prett ſawu ſirgu. Bet woi tad
muſſu deenâs naw tahdi paſchi ſirgu bendi kâ Uhs-
domſ? Ne minneſim ne maſ ſchihdus jeb tſchigganus
bet muſſu paſchu kaudis un beedrus. Daſch zilweke
usleek ſirgam aplam leelu weſmu, ſehſch us weſmu
wehl patſ wirſu, un tad til ſukka lohpu, kad ne
wehl! Pee frohga peebrauzis ſchis eet eekſchâ, woi
irr wajadſiba jeb ne, un atſtahj ſaſwihduſchu lohpu
wehjà — leetu — un ſneegâ, un ſchim tē wajaga
lihds puſſnakti falt. Nahk no frohga ar pilnu
galwu ahtrâ nu til laiſch kad laiſch! Woi tahds nam
zeetaks prett ſawu ſirgu kâ Uhsedomſ? Zil tadeſi
lohti labba leeta buhtu, kad pee mums usraugus
eezeltu, kas us tam luhkotu, ka ſirgus ilgi ne tur
pee frohga un zittadi ne bende; jo tad daſch laba
ſirdſinſch kahdus gaddus ilgaki dſihwotu un tahdas
breeſmigas mohkas un ſahpes ne zeestu, kâ nabbaga
wezzeem un ſlimmeem ſirgeem jazeefſch! J. R.

Br i h w d r i k k e b t.

Uwischu

peeliffums.

Missiones

siunas.

Nr. 15.

1859.

XXXI. Par Deewa walstibu paganu starpā.

8. Pakkal-Indias fallas.

b. Tahs leelas un tahs masas Sundas fallas.

(1)

Jewan. 2. 11. Tas Kungs isdeldehs wiffus d. ewus tahs semmes, un itweens no fawas weetas winnu peelihgs, wiffas fallas to paganu.

Sirdsmihlee lassitaji, kad es schoreis ar schcem praweescha wahrdeem juhs usrunnaju, tad tas lai irr par apleezinaschanu muhsu stipras tizzibas eeksch ta Kunga Kungu, kas arweenu no jauna muhsu firds ar preezigu zerribu pilda. Ir juhs peemiuncet gan, ka winnu reisi par Nikobareescheem jams stahstija, ka tur 24 Kristus wehstneschi par diwidefmits wairak gaddeem pawelti bij strahdajuschu winnu tumfcha paganu widdu un irr par flusseem leezi-neeckem, ka tee ta Kunga schehlastibu atmettuschu, ka tahs tumfchas warra pee teem wehl spehzigaka par to gaischumu kas no debbes aufi. Bet ta praweescha Zewaniasa wahrds, ko schodeen peemin-nejuschu, irr ta ka weena bals no debbesim atskan-nedama, ka kas zilrekeem redseht ne eespehjams, tam Kungam irr eespehjams; schee praweescha wahrdi irr ka weena uswarreschanas dseefma, ko winni us-tizzigi Deewa kalpi nu preezigi dseed, sawa Kunga gohdiba eegahiuschu. Tur winni taggad reds lab-bak ka mehs, ka ta semme un wiffas winna walstis Kristum irr padohatas un sawa laika wiffur paradisees, ka winsch uswarr wiffus sawus eenaid-neekus. Un teescham, kad mehs us to ween grib-bam flattitees, kas muhsu meefas azzim redsams, kad muhsu firds wehl peelihp pee schahs pasawles

nihzigas buhschanas, tad zaur tahdahm behdu sin-nahm, ko par Nikobareescheem dabbujam dsirdeht, muhsu zerriba schaubjahs. Bet kad zaur tizzibu muhsu garra azzis atwehrtas, kad muhsu firds zaur sw. Garra atdseeminata, tad tahs stipri tur-rahhs pee Deewa apsohlishchanahm, lai arri kalni schaubjahs un tee juhkas wilni kraukdami kaug. Tas swehtais missiones darbs gan wairak ne ka zits kahds irr weena sehshana us zerribu, us tizzibu eeksch Deewa apsohlishchanahm; un ko tas apsohla, to winsch teescham peepild. Tadeht kad arri lihds schim ta missiones druwa pee Nikobareescheem irr palikkusi tukfcha un neaugliga, tas Kungs us fimts un fimts zittahm fallahm saweem wahrdeem gah-dajis augligas weetas, ka winnu sehkla eesektahs un preezigi aug, auglus isdohdama, kas paleek us wiffu muhschibu. Us schahm fallahm lai schoreis flattamees, schahs irr tahs Pakkal-Indias fallas.

No Nikobareeschu fallahm mehs tahtak us to juhru brauzam prett rihta-puffi, kas stahw ap Afiass deenas-widdus-mallahm, ap Pakkal-Indiu, Kinu un Japaneru-fallahm. Luhdschs eeslatteet labbi sawu Afiass lantkahrti tai stuhri, kas pa labbu rohku prett deenas-widdus-puffi. Schinni juhra juhs redsefeet dauds leelu un masu fallu neisfkai-tamu. Gan drihs pa wiffahm fallahm ta Kunga sweijneeki, tee missionari, sawu tibflu irr ismettu-schi, un zittas jaw baggatu lohmu arri fanehmu-schi, jo tas Kungs irr pee winneem. Un lai arri no zittahm us mums atskann ta patte behdiga nopuhshana, ar ko zittahrt Pehteris tas apustuls irr nopuhtees: Kungs, mehs zauru nakti effam swei-jojuschi, mehs par gaddeem ar affarahm un swee-dreem effam strahdajuschu, bet ne neeka ne effam

dabbujufchi! tad tas ne nahf zaur to, ka tas Kung
pee tahdeem strahndeekeem ne buhtu bijis, bet tadeht
ween, ka tur ta Kunga stunda wehl ne irr atnabufi.
— Lai nu to apfihmeto jektu fchoreis usnemman
un apluhkiojam muhsu tizzibas beedru darbus pee
fchahm fallahm, zil tahl winneem isdeweess pehz
ta Kunga wahrdeem, ka tee paganu deewekki tur is-
deldeti un tee pagani nu to Kungu Kungu pee-
luhds, ifkatrs fawâ weetâ.

Redsi, no Pakkat-Indias fahloht pufzappalâ
liniâ tur stahw lihds pat Australiat, fo jaw pasih-
steet no muhsu miffiones stahsteem, falla pehz fal-
las, kas kâ fchlehdess rinki weena pee ohtras kerahs.
Dapat arri, fur fchi liniâ beidsahs atkal zitta ee-
fahlahs, kurrâ atkal us seemela puffi stahw zittas
fallas, kas prett Kinas mallahm issteepjahs. Tur
fur mehss to pirmo linia fawâ lantkahrti eefahlfufchi
wilkt, prett Birmaneeschu pilfsatu Kanganu pa-
preekschu stahw Andamanu un Nikobaru fallas, par
kurreahm jaw stahstijam; tad nahf Sumatras un
Jawas fallas, kas abbas peederr pee tahm leelahm
Sundas fallahm, tad tahs masas Sundas fallas
no kurreahm tahs leelakas atkal Sumbu, Wlores
un Timore. Tad ar fchahm us seemela puffi par
to ohtru linia stahw Bandas, Amboinu, Molukku
un Wilippines fallas, un beidsiht prett paschahm
Kinas mallahm wehl irr diwas leelas fallas, Bor-
nea un Zelebes, kas arri pee tahm leelahm Sundas
fallahm peederr.

No wegzeem laikeem tē laudis stahsta, ka wi-
fahs fchahs peeminnetas effoht eepreekfcha bijufi
weena warren leela semme, ta ka stary Niu un Au-
straliu effoht wifsnotal faufa semme un nekahda
juhra bijufi; pehz, warr buht kad tee grehku pluhdi
zehlfufchees, woi agrak woi wehlah, juhra effoht ee-
laujufsees. Zil leela un platta fchi semme irr bijufi,
to tu warri nojehgt no ta, ka wiffas fchahs pee-
minnetas fallas taggad wehl apnemmm semmes plat-
tibu no 34 tuhftofschu jubdsehm, fur 20 miljoni
kouschu wirfû dshwo no wifewiffadahm ziltim un
flaklahm. Tee pirmee dshwotaji pa wiffahm fchahm
fallahm gan irr bijufchi Papua-laundis, fawadas
fortes mohri, ar kurreem effam cepasinnufchees, kad
jums par Australiu jeb Zaanu-Ollanti stahstiju.
Taggad winni woi pawiffam isdshhti, woi pa kal-

neem un mescheem flehpufchees. Malaijeeschi,
Pakkat-Indias nahfoht, winnus irr uswarrejufd
un fchee taggad par wiffahm fchahm fallahm wiffi
wairak atrohnami. Schee Malaijeeschi warrbu
irr zehlfufchees no Bapuas laudim, no Indijereen
Arabereem, Kinesereem, Siameescheem, arri
Giropas tautahm, kas fawâ starpâ samaisjufche
par ihpafchu tautu palikufchi. Winni no augum
massi, bet plezzoti un lunkaini; winnu prahts
ahtrs un duhschigs, wiffuwairak kad eedfchruufche
winni kâ traffi fscreen aplahrt, ifkatru bes schehl
stibas aplaudami, kas winneem nahf prettin.
Winnu waigs irr tumfchi bruhns, winnu galwe
matti garrî un melni spihdoschi, daschlahrt tot
arri kâ pehrwe farkani; azzis leelas, tumfchas
kâ ar ugguni spihdoschas; bahrsda, fo mehds
raut, paplahna, degguns kâ fapweests un leel
zifkas un ikri teewi. Tee irr ne-ustizzami, negan
laupifchanu un kauschanohs allasch gattawi laudi
Dauds no winneem arri fawu waigu nopehrwe
fawadus rakstus eegreesch; wiffi nefs plahnas,
behmwillas istaifitas drehbes. Schahs tautas
wadas ziltis arri fawâ starpâ irr fawadas pehz
was fapraschanas un prahta pazillaschanas; wi
fo winni daudis mas proht, winni no Indijereen
irr mahzjufchees. Dapat winni fawâ starpâ
wadi irr fawâ dshwo; zittahrt winni wiffuwairak
publejahs ar semmes kohpifchanu uu ar andeli
juhru; taggad winni wiffuwairak irr neganti laudi
taji pa juhru un leeli krahpneeki, fo winni Deewar
schehl no Giropas laudim irr mahzjufchees.
leelaka pufse no winneem irr peenehmufchi Muam
du jeb Turku tizzibu, kas winnu nifnam meef
prahtam wifslabbat patihf; jaw kahdu 500 gad
atpakkat fchi mahnu tizziba pee winneem fimm
un zeeni ta. Bet bes tam wehl wiffadas zitt
mahnu tizzibas tē atrohnamas. Wairak atfah
weetâs, kalnds un meschds tē atrohdi wehl laudi
kas peeluhds kohkus, auglus, alminus, weh
un zittas tahdas leelas wehl; atkal zitti tur
Brahminu, zitti Baddas tizzibu, zitti atkal pe
luhds kâ tee Kineseri famus apmirufchus wegz
wus un uppure apfelltitu papihru, wehl zitti pe
luhds to Kattolu fwehtkus. Deewa garrâ un wa
teefibâ peeluhgt, ta bij fcheem nabbaga laudim ilg

paslehpta leeta, nu tiffai kahdu 40 gaddi taggad, ka ar laiku lihds 70 Ewangeliuma wehstnefschi ap winneem irr pubhejuschees un pubhejahs wehl. Rà winnu darbs irr isdeweess, to gribbam apluhkolt. Gr.

(Turplikem beigums.)

No Erwei-fallahm.

(Sfattes Nr. 14).

„Es fawu gohdu zittam ne dohschu nedf mannu flaw teem elkem fakka tas Kungs, Esaj. 42, 8.“

No tahs fallas Nitutaki tee Missionari Williams un Burne lihds ar Bapeiju un ar to lehninu un winna tehwa-tehwu aisgabje us tahm zittahm 6 Erwei-fallahm. Tas notikke 1823schâ gaddâ. Winni papreefsch nahze us to fallu Mangepa. Tee eedsihwotaji 50 gaddôs ne bija tik leelu fuggi redsejuschi. Tapehz winni bija bailigi. Bapeija nahze ar laiwu tuwu klast pee mallas un tohs laudis usaizinaja; bet welti. Tee warwehrsî stahweja ar schkehpeem draudedami ilgi gar fallas krasteem. Tad weens no teem, warren leela augumâ, nahze us to fuggi; bet wissâ meesâ drebbedams winsch ahtri atfal us fawu laiwu dewahs un behdse. Bet Bapeija gauschi kahroja noet us to fallu, paschu dsihwibu ne taupidams. Bet kâ tur tikt? — Da falla bija wisapfahrt no krellu klinta apnemta, prett ko tee uhdens wilni puttu puttâs dauhsijahs. Refur zetsch wakkâ. Tahs weeglas laiwas scho fallenecku gan warreja pahr tahm bangahm lehkt pahr; bet leelakas laiwas to ne warreja. Bapeija tad ar fawu laiwu airoja lihds bangahm tad winsch stahweja kluffi, tà kâ laudis apstattidams no tahlenes. Tee laudis stahweja beesôs barrôs ar lingahm un nahwigahm bultahm pee juhmallas us kauschanohs gattawi. Bapeija us teem fauze, fazzidams: Mufsu fuggis irr Deewa fuggis es esmu weens meeranessaj; es pee jums nahku bes kara sihnehm; seeneet fawus schkeepus un lingas kullôs! Tee Warrwahrsî to darrija. Tad tas drohsch Bapeija fawu dwehfele Deewam pawehledams eemetahs uhdeni un bangu puttâs pasudde. Par masu brihdi uhdens-wilnis winnu pazehle un mette us kraftu, fur tee laudis stahweja. Tee wezzakee rahdjahs labprahrtigi, diwus mahzitajus un winna

seewas usnemt. Bapeija to atwedde no fugga. Bet winni fawu kahju tik ne bija us mallu liktuschi, tad tee Warrwahrsî sahke traffokht, winni paplehse, isphstija to mahzitaju leetas, falause weenu sahgi gabbal-gabbalôs un no teem fewim istaisija aufkarras, arri no tahm gultas-weetahm winni kahdus gabbalus nosagge, aplehje teem mahzitajeem galwas un wissu meesu baggatigi ar fokus elju, zaur ko tee nabbagi eeksch faules gaischi spihdeja. Diwas juhkas, ko winni bija atweddufschi lihds weens no teem wezzakeem apgehrba ar fawahm drebbehm un tahs nosuhtija teem elkadeeweem par dahwanu. Bet to mahzitaju seewas tee fallenecki aiswille ar maschu un jau sahze neganti tahs mohziht — tad us reisi leelgabbala schauschana bija dsirdama no fugga — un zaur to tee fallenecki fahbihjuschees ahtri isklichde us mallu-mallahm. No ta fugga nahze peepefschi weena laiwa un tohs sabiditus draugus usnehme un aiswedde, neganti fistus un fwahrkus paplehstus. Bapeija tam wezzakam ar stipreem wahrdeem scho tahdu negantibu pahrmette; schis raudadams aisbildinajahs un fazzija: spehks tam ne effokht tohs fwefchus aisstahweht. Tad Williams scho fallu atstahje Deewam to pawehledams un aisgabje tahsak.

Winsch nahze us Atijus, weenu fallu no 2000 eedsihwotajeem, fur Drsmund, Willama beedris, 3 mehneschus atpakkat 2 eedsimmuschus mahzitajus bija papreefsch nosuhtijis. Tee eeksch leelahm behdahm tappe atrasti; tee Warrwahrsî teem wissas winnu leetas bija nolaupijusch. — Williams stahsta tà: Mehhs pee tahs fallas tikke bijam tuwak nahkusch, tad leela laiwa mums pretti nahze, schinni laiwa us augstu krehflu tas augstakais wirsneeks sehdeja, tam balta preefschauts bija par apgehrbu un raibs wadmalu-gabbals ap gurneem. Garri melni matti nokahre us wiana plezzehm. Teem ihrejeem winsch rakstus sihmeja us fawu wehderu fisdams — winsch kahpe mufsu fuggi, un mehhs winnu laipnigi usnehmam. Winna wahrds bija Komatone. Mufsu draugs, tas jauns preefschneeks no Nitutaki tam tuhlin sahze stahstiht no teem brihnumeem, kas winna pascha dsimtenè bija notikusch, un ar krasteem pamahzischanas wahrdeem winnu pahrrunnaja, lai fawus nespehzigus deeweflus

atmestu un tahs uppurešanas weetas fadefinatū. Wīnšch to arri fewim lihds wedde lairās eefsch-puffē, tam tur wiffas elku-deewa bildes kaudsē samestas rahdidamīs Romatonam, wiffzaur nakti ar muhfu mahzītajēem farunnajahs. Daudsreif wīnšch zehlahs no krehtla, ar kahju fitte prett grihdi, dusmigs par to, ka no farweem deeweekteem tik ilgī bija lizzees peewiltees. Tas teefscham tā irr, kā juhs fakat, wīnšch isfauz: winneem irr azzis, un ne wart redseht; winneem irr auñs, un ne wart dsirdeht. Turklacht wīnšch apsohlija, winnu waldischanai us Altu ahtru gallu darreht taifadamees us aiseefchanu; bet mehs winnu luhdsam, lai mums lihds nahktu us tahm zittahm fallahm, kas appalsch wiina waldischanas bija. Us to wīnšch tuhlin labprahstigs nn teem falleneekeem papreefsch pawehleja, lai neweens, dehl winna ihfas schkirshanas, galwu neds waigu eewainotu, kā zittahrt mehdsē darriht ar asseem afamineem woi siwu sohbeem.

(Estryskam waitaf.)

B—u.

Jannas sinnas.

Rihnas semme. Missionaris kahds us Ciropu raksta, ka Rihnas leelā walste effoht 1650 elku deewu nammi, un taīs basnizās ruddendōs un pawaffarōs kahdi 8000 auni, 30 tuhkstoschi zuhkas, 3000 iršchi, 30 tuhkstoschi kaninkini elkeem tohpohht uppureti un kahdi 125 smalkas sihdes gabbali tohpohht pee uppurešanas fadefinatati. Kad tu, mihtlais lassitajs, fawu Ahfijas lantkahrti rohlā panemmi, tad tu paschā widdū eeraudsiñi plaschu dselken u pehrwetu plekli, tur tee wahrdi eefschā ar leekeem bohstabeem eewillti „Rihnas walsts.“ Schi walsts irr gan ta kauschu pillaka par wiffahm semmehm, prohti tanni mahjojohht lihds 360 miljoneem zilwetu. — Lai nu arri tā; to tu jau buhfi atraddis Añias lantkahrtēs isstahstishanā; bet es tik gribbeju kahdu wahrdu par to negantigu milfu muhri, kas wiffapfahrt Rihnas walstei taifihst

runnacht; prohti schis muhris effoht 300 juhdiē garšch, daschā weetā lihds 25 pehdas augsts un 11 pehdas beefs, un par kalnu kalneem pahri eijohht. Tas augstakais kalns, wirsē ka schis muhris pahwillkts — effoht 5225 pehdas augsts. Schis milf muhris, kas jaw 2000 gaddus stahwoht, effoht no afmineem un semmes us afminu punde menti zelts, un ar dands tohrneem, kurrōs waf eefschā stahwoht isrohtahst. Schee tohni effoht 12 lihds 23 pehdas augstaki wehl par to muhri pahri. Tu eesauktees, lassitajs, preefsch kam schi tahds wehrga darbs derr? Atdildeschu ihfi: Kinnferi tamdeht to muhri zehluschi, lai winnu eenaide neeki tee Tartari ne eelauschahs winnu semmē eefschā. Ne fenn kahds gudris wihrs isrehkinajis, ja pawiffu Galantes semmi buhtu 1 mill. 800 tuhš nammi, un katrs namē us 2 tuhš. kubit pehdahs muhra tiktū rehkinahst, tad tak no Kineseru leel muhra wehl atliktu deesgan, kad gribbetu 1 mill. 800 tuhst. nammus taifihst; tas arri irr aprehkinahst, ka, ja no schi milfa muhra gribbetu plahm muhri istaifihst, tad buhtu tahds garšch muhriē kas wiffapfahrt semmei sneegtu! Ekur warrens muhris!!! —

No Japanes walsts stahsta par papihru brihnuma leetas, jo tur papihru, ne wifs kā p mums preefsch rakstishanas ween bruhke bet wif fās weetās to par derrigu atrohn, un ar ahdās weetā bruhkejoht; jo tur no papihra tofoht sedlus, rihlus, reisoshanas lahdes, un ar swahrkus, dweetus un nehfdrahnas, daschadus smalkus jo smalkus paweddeenus greeschoht, kas neganturroht tāpat kā pee mums linnu deegi. Ar weewahrdu faktoht, tur papihru wiffur bruhkejoht. Mahte, kad ta fawu meitu tautās raidohht daschadu papihru eegahdajotees, no ka meita waretu few pee mahjahm derrigas leetas eegahdatees bet finnamis, tur arri zittahds tas papihrs buhsē ka pee mums!

G. F. S.

B r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas-gubernaments augstas waldischanas puffes: Collegien-Assessor B. Gruner. Stellv. Censor. Jelgavā, tai 21. Juhli. 1890

No. 125.